

Pedrolo i la metròpoli

Entre les efemèrides literàries del 2015 destaca, sobretot, la celebració de l'any Ramon Llull, amb motiu dels 700 anys de la mort del savi il·luminat. A banda de Llull, també serà el moment d'homenatjar el cronista Muntaner (750 anys del seu naixement), o Jesús Moncada (que fa 10 anys que va morir). A més, a l'espera, d'aquí a tres anys, del centenari de Manuel de Pedrolo, el 2015 en farà 25 de la seva mort i serà, per tant, un moment propici per reivindicar-lo, una vegada més.

L'escriptor de l'Aranyó va gaudir d'una gran popularitat entre els lectors dels anys setanta i vuitanta, sobretot perquè va dedicar una part important de la seva obra a suplir algunes mancances que patia la literatura catalana, marginada durant quaranta anys de dictadura. Altres, com Rafael Tasis o Jaume Fuster, també van exercir aquesta actitud de militància literària, i van publicar novel·les notables de gènere negre o fantàstic, però cap no ho va ser tan prolífic ni tan exhaustiu com Manuel de Pedrolo. Així, l'escriptor de l'Urgell va tocar totes les variants de la novel·la popular (policiaca, de ciència-ficció, eròtica...) amb la finalitat d'actualitzar i normalitzar l'entorn literari. Es necessitaven lectors en català i calia, per tant, publicar obres que resultessin atractives. Però l'obra de Manuel de Pedrolo va molt més enllà del *Mecanoscrit del segon origen*, un clàssic de la narrativa juvenil i de ciència-ficció i l'únic dels seus llibres que avui encara manté una certa difusió. Pedrolo va ser un gran novel·lista que avui dia no és prou conegut. I, a més, va publicar poesia i va escriure un teatre excel·lent, que caldria reivindicar amb insistència.

També va conrear l'assaig polític. En aquest sentit, per exemple, entre el 1981 i el 1982 va publicar, al *Diario de Barcelona*, un seguit de textos on es mostra com un independentista incontestable (*Cròniques colonials*, El Llamp, 1983). Pedrolo hi analitza la situació política de Catalunya i assegura que la relació que manté amb Espanya és la d'una colònia amb la metròpoli que no ha tingut mai la intenció d'integrar-la, sinó d'assimilar-la. Si bé en alguns aspectes hi presenta certa ingenuïtat, en altres el seu discurs es conserva amb una actualitat esborronadora, com quan parla de l'actitud defensiva i victimista dels poderosos, o quan diu que «gairebé sistemàticament el govern central recorre davant del TC contra les lleis elaborades pel Parlament de Catalunya», o quan parla d'una «tercera via que s'endinsa en atzucacs», o quan afirma que «aquella Espanya de la qual podíem haver format part lliurement (...) fou avortada quan Castella preferí posseir en lloc d'estimar». Hi ha coses que han canviat molt poc, en els darrers trenta-cinc anys. Cal (re)llegir Pedrolo.